

ПРІОРИТЕТИ ФОРМУВАННЯ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ЧЕРКАСЬКОГО РЕГІОНУ

Однією з основних проблем, що обумовлює надмірне використання природних енергетичних ресурсів та гальмує поступ України та її регіонів на шляху до сталого розвитку, є високий рівень енергозалежності економіки. Сталій розвиток регіонів неможливий без формування відповідної викликам сьогодення системи енергетичної безпеки регіонів України. Слід зазначити, що проблеми формування енергетичної безпеки в розрізі регіонів є, з одного боку, подібними і відображають загальнодержавні тенденції і проблеми, з іншого боку – кожен регіон має свої особливості та характерні лише для нього проблеми забезпечення енергетичної безпеки, які, насамперед, пов'язані з місцезнаходженням, ресурсним забезпеченням, рівнем ділової активності та потужностями реального сектора регіональної економіки. Так, наприклад, для досягнення належного рівня енергетичної безпеки Черкаського регіону через підвищення енергоефективності та зменшення споживання енергоносіїв можливо розв'язати шляхом:

1) створення умов, які унеможливають випуск продукції окремими підприємствами за рахунок використання енергетично неефективних, застарілих технологій та устаткування, а також продаж населенню побутової техніки з низькою ефективністю використання енергоресурсів за рахунок економічних санкцій та законодавчо визначених обмежень;

2) усунення або зменшення впливу основних факторів, які зумовлюють високий рівень енергоємності валового регіонального продукту та ускладнюють здійснення енергозберігаючих заходів, зменшення забруднення навколишнього природного середовища;

3) створення регіональної системи моніторингу і контролю за ефективним використанням паливно-енергетичних ресурсів, підвищення рівня достовірності статистичної інформації;

4) запровадження загального нормування питомих витрат на виробництво окремих видів продукції;

5) зменшення енергоспоживання в установах соціальної сфери та бюджетних організаціях області;

6) переходу від принципу абсолютного зменшення обсягу енергоспоживання до принципу зниження рівня питомих паливно-енергетичних витрат;

7) впровадження альтернативних і відновлюваних джерел енергії;

8) розв'язання проблеми заборгованості за раніше спожиті, але своєчасно не оплачені енергоресурси;

9) забезпечення на підприємствах, установах, організаціях області установки приладів обліку енергоресурсів;

10) здійснення розрахунків за спожиті енергоресурси та воду виключно за показами приладів обліку для всіх категорій споживачів;

11) складання обласного паливно-енергетичного балансу споживання паливно-енергетичних ресурсів, його оптимізація, насамперед шляхом збільшення в ньому частки альтернативних та місцевих видів енергоресурсів.

Пріоритетними завданнями підвищення енергетичної безпеки Черкаського регіону (за секторами економіки) є:

в промисловості: знизити енергоємність і матеріалоємність продукції при виробництві; удосконалити існуючі технологічні процеси і оптимізувати режими їх використання; впроваджувати автоматизовані системи управління; розробляти нові енергозберігаючі і безвідходні технології, обладнання та апарати; забезпечити максимальну заміну природного газу альтернативними видами палива; постійно збільшувати використання вторинних енергетичних ресурсів, насамперед теплових; нарощувати на підприємствах області серійне виробництво сучасних приладів обліку енергоносіїв для промислових та побутових споживачів; впроваджувати автоматизовані системи контролю та обліку споживання паливно-енергетичних ресурсів; використовувати енерготехнологічні великотоннажні агрегати у виробництві аміаку, карбаміду, азотної кислоти, каустичної соди, метанолу та інших продуктів; створювати мобільні засоби експрес-діагностики ефективності використання енергоресурсів, які включають апаратні (технічні) та програмно-методичні засоби; проводити інтенсифікацію роботи обладнання за рахунок підвищення робочих параметрів, швидкостей, тиску, коефіцієнтів тепло - та масообміну, температур і поліпшення гідро- та аеродинамічних характеристик обладнання, що дозволить знизити питому енергоємність процесів основними енергозберігаючими заходами.

на підприємствах енергетичного комплексу першочерговим завданням вважати модернізацію електростанцій, трансформаторних підстанцій та електромереж з установкою нового сучасного оснащення.

у виробництві будівельних матеріалів розробити та освоїти нові ефективні й удосконалити існуючі технологічні процеси виробництва збірного залізобетону, металевих і дерев'яних конструкцій, що дає зниження вартості продукції, економію паливно-енергетичних ресурсів і матеріалів; розширити застосування дисперсно-армованих конструкцій з використанням скляного і базальтового волокна, стільникових наповнювачів.

у сільському господарстві: оптимізувати структуру посівних площ; вивести із експлуатації малопродуктивні еродовані угіддя та створити на них пасовища; забезпечити заміну весняної оранки поверхневим обробітком ґрунту; впровадити енергозберігаючі технології вирощування окремих сортів пшениці, вівсу, ячменю та кукурудзи; використовувати метод розкидання подрібненої соломи озимої пшениці та стебла кукурудзи на еродованих угіддях, провести реконструкцію зерносушарок та оптимізувати режими сушки зерна;

в тваринництві: забезпечити покращення структури стада великої рогатої худоби за рахунок спеціальних м'ясних та молочних порід; впровадити сучасні технології приготування комбикормів; оптимізувати раціон молодняка великої рогатої худоби із заміною однолітніх трав і кукурудзи на зелений корм багатолітніх трав, тощо;

у рослинництві: впроваджувати систему „No-Till” („Не орати”), що передбачає зменшення кількості технологічних операцій при обробці ґрунту, а також внесення при посіві повної потреби мінеральних добрив; використовувати трактори з широкозахватними агрегатами; застосувати зернозбиральну техніку з шириною захвату жаток до 12 м; розширювати посіви ріпаку з подальшим застосуванням його для виробництва біопалива; модернізувати обладнання для опалення теплиць, у тваринництві; забезпечити впровадження біогазових установок на свинокомплексах та птахофабриках; застосувати на птахофабриках високоефективні теплогенератори та люмінесцентні лампи перервної дії; впроваджувати високоефективні інноваційні технології;

у житлово-комунальному господарстві: забезпечити технічне переоснащення котельнь з заміною зношених неефективних котлів на високоефективні автоматизовані котлоагрегати; підвищувати терміни експлуатації трубопроводів методами впровадження нових видів антикорозійних покриттів (емалювання, металізація, використання неметалевих трубопроводів); організовувати контроль вологості теплоізоляції на діючих тепломережах; децентралізувати існуючі системи теплопостачання шляхом використання автономних блочних котельнь дахового та казенного розташування, які працюють в автоматичному режимі; застосувати економічні санкції для стимулювання ефективного використання ПЕР (за марнотратне використання та перевитрати понад встановлені питомі норми споживання ПЕР, використання документації та обладнання, які не відповідають вимогам діючих стандартів та нормативів енергоспоживання, відсутність обліку ПЕР); розробити і впроваджувати системи багатоставочних тарифів на природний газ, теплову енергію і гарячу воду, які стимулюють економію населенням паливно-енергетичних ресурсів і забезпечують соціальний захист малозабезпечених верств населення; розробити механізм та запровадити систему заходів щодо стимулювання використання в системах опалення електроенергії замість природного газу при будівництві об'єктів, у тому числі шляхом встановлення відповідних відрахувань від обсягів вартості будівництва за використання в системах опалення природного газу;

на залізничному транспорті: виконувати заходи з енергозбереження за раціональними формами організації руху і за характером навантаження локомотивів, шляхом переходу на упорядкований графік руху поїздів з аналізом споживання електроенергії експертними системами у реальному масштабі часу і роботою електротягових систем у режимі автоматизованого регулювання. Оптимальна за критерієм енергоспоживання технологія перевезень потребує створення інтегрованих систем управління ними й експертною системою прийняття рішень, створення і впровадження автоматизованої системи управління паливно-енергетичними ресурсами на залізничному транспорті. Особливе місце відводиться розробці методів водіння поїздів, які дозволяють економити енергію, і впровадженню автоматизованих систем розрахунків на ПЕОМ оптимальних позицій управління локомотивами і режимних карток.

розвиток нетрадиційної енергетики: аналіз вітчизняного досвіду експлуатації енергетичних об'єктів, що використовують відновлювані та нетрадиційні джерела, свідчить про необхідність надання пріоритету технологіям використання енергії сонячного випромінювання, вітру, гідроенергії малих рік, промислових теплових викидів, тепла землі, біоенергетики та інших видів нетрадиційної енергетики. Виробництво біогазу одночасно з вирішенням санітарних проблем та захисту довкілля від забруднення дозволяє поліпшити енергозабезпечення тваринних комплексів, зменшити витрати на закупівлю енергоносіїв.

Реалізація наведених заходів має пріоритетний характер, і від успішності створення ефективної системи регіонального регулювання енергоспоживання в значній мірі буде залежати можливість проведення належної політики енергоефективності та енергозбереження, а відповідно, і сталий розвиток регіону.